

texty

číslo 78
podzim 2018

Nikdy

Každý rok na jeho konci snažím se nezapomenout odeslat svůj hlas do mnohými bojkotované ankety Kniha roku vyhlašované Lidovými novinami. Ty od roku 2013 patří nebo patřily „Tomu, s nímž se moc nemluví“. Ani já nepatřím mezi jeho příznivce, ale do ankety jsem přispíval i před tím. A za každou trochu hlasitější propagaci literatury díky. Přes změnu majitele si myslím, že anketa má stále svůj smysl. Ostatně stejně jako státní ceny. (Je to taková hezká nedůslednost, až oxymóron české literatury, na jedné straně podíl na státních cenách odmítat, na straně druhé státní podporu na vydání vlastních knih přijímat. Ale co...) No, na poslední chvíli jsem poslal svůj hlas i letos. U zaslanych básnických knih jsem už dopředu předpokládal, že vítěznými asi nebudou. U té poslední jsem se tak nějak i trefil. Kniha Aleše Palána a Jana Šibíka neurazí, trocha kritiky konzumu neuškodí.

Po několika dnech a jedné přečtené knize jsem si však uvědomil, že i s tím skluzem jsem odpověděl příliš brzy. Kdybych měl odpovídat nyní, zvolil bych knihu jinou, nebeletristickou, knihu, kterou Bill Gates věnoval všem americkým vysokoškolským absolventům roku 2018. Kniha *Faktomluva (Deset důvodů, proč se mýlíme v pohledu na svět – a proč jsou věci lepší, než vypadají)*, autorem je Hans Rosling, spoluautory jsou Ola Rosling a Anna Rosling Rönlund a u nás ji vydalo nakladatelství Melvil (<https://www.melvil.cz/kniha-faktomluva/>), si mne prostě získala. Asi ne tím, jak je napsána, rezervy by zde byly, ale obsahem. Fakta, fakta, fakta, která je nutné přijímat kriticky, ale která ukazují, jak neobyčejně se svět zlepšil. Nejen v průběhu staletí, ale i v průběhu několika posledních desetiletí. A hlavně, jak se moc se změnil k lepšímu v průběhu našich životů a jak málo si toho všímáme, jak málo si to uvědomujeme. Jak zavalení negativními zprávami nevnímáme ty dobré, které se na titulní stránky novin a do hlavních vysílacích časů zpravidla neprobojují. Nikdy v celé historii lidstva, pokud pomineme ten krátký čas před vyhnáním z ráje, jsme se neměli lépe. A přehlížená fakta to jen potvrzují. Pokud bych měl letos doporučit k přečtení jen jednu knihu, byla by to tato. Pro optimismus, kterým je naplněna. Takže: Srdce vzhůru!

-pak-

Obsah:

úvodník

Pavel Kotrla: Nikdy___2

próza

Dagmar Vlašicová: Bledý chlapec___13_18

Petr Měrka: x x x___21_25

Zdeněk Hledač: x x x___25_28

poezie

Yveta Shanfeldová: x x x___4_5

Dana Chottová: x x x___5_6

Marie Ida Hornová: x x x___6

Marek Baroš: x x x___9_10

Vilma Galadriel: x x x___11_12

Miroslav Miky Marusjak: x x x___18_20

překlad

Idea Vilarino: x x x___6_7

recenze

Ondřej Hložek: Zoufalství jako
vidění___28_29

Ondřej Hložek: Romantika rozhodně
ne laciná___29_31

výročí

Ondřej Hložek: Ladislav Soldán
osmdesátiletý___31

Kontaktní adresy:

Pavel Kotrla

Bystřička 267, 756 24

<http://kotrla.com>

pavel@kotrla.com

Dalibor Malina

Hotel Pančava

Svárov 323,755 01 Vsetín

knihkup@vsnet.cz

TEXTY, literární čtvrtletník, číslo 78, ročník XXII.,
šéfredaktor: Pavel Kotrla, vydavatel: Dalibor Malina,
redakce: Jakub Chrobák, René Kočík,
Dalibor Malina, Martin Škabraha, Martin Lukáš;
redakční rada: Andrea Chrobáková-Lněničková,
Jiří Hrabal, Tomáš Vašut;
registrace MK ČR E 13264, ISSN 1804-977X
internetová adresa: <http://casopis-texty.cz>
Nevyžádané texty nevracíme ani nelektorujeme.

YVETA SHANFELDOVÁ

x x x

ptáci splývají s okolím až do vzletu
když sněží do nebe, pahýly spí

jejich bohoslužba na asfaltu
špiní nezetlelé listí
túji živí zima a bolesti okna
temné dodávky tu zimují
v létě dálky zpívají s okolím

sakura, pukol, ambroň
fíkovníky, japonský javor, kaki strom, smrky,
ibišky
šípkové růže, brslen, janovec metlatý
juky, hortenzie, kopretiny,
Nipponanthemum
ostružiny, levandule, zimostráz

u janovce krásnoočka velkokvětá, azalky,
pěnišníky
rudý rybíz, máta
borovice
ruj!

x x x

střádám si na bytí v nevšednosti

vzhlednu

ambroň západní na severním průčelí
nejízlivě shazuje pichlavé tobolky
pátečně se válejí v blátě

vrabec a hrdlička vrážejí do okna
k ptačím preludům
zaskleným tažným zpěvům

světští světci kardinál a kardinálová
chocholatá sousedka vysvětluje
že zná sojku z televizního dokumentu
jakož i sojčinu housenku

v tomto společenství
uplývají i přibývají dny
pod stálým pohybem letadel
vichrů časů modrého recyklačního dne

jak sladce zní hluk nákladáků
zdálky za cvrkáním, cvrlikáním, tikotem
třískot třísek uvnitř kmenu

jmenuje opět písčítá polykání
je čas vyčítat
přestat číst zprávy

x x x

celé dny trávím v kuchyni a jím básně
tak dlouho až se napíšou a vykloní
z okna nad větve
řeč čeření
a dějin zmatku

to až smrt mě tak svázala s matkou
nejvíc mě uklidňovaly deště,
ale ono zas tak často neprší
doma drama v přísných paličkách
návraty závratí
jím trní

vyvstávání
rámařka píchá si
železný koleno
sněhová bouře píše bílé závěti

DANA CHOTTOVÁ

Mokřady

Všechny dveře zavřené
jen v dálce cosi zvoní
tak silně tiše jako
rozloučení

Všechny dveře zavřené
jen já mám ten zvonek
jak rozbít zeď zastavit proud
plout po hladině volně

jako spady dřev zvětralých torz
plout a věřit že na konci je břeh

Když padám do tmy

Okno probouzím
Okno tvé zranitelnosti
není hřích mít tak ráda
Potom všechny ženy by musely postrádat
svoji ženskost
A muži by se udusili ve své hrůze uniformity
Ve svém tažení na lidské
V celé hrůze by spatřili svoji hrůzu

Svoji zrůdnost
Strach ze sebe navzájem

Spadám do tmy
Muži by vůbec neměli být muži

Houština

ptačí zpěv
šustí listí
strakapoud dořukává nekončící větu
a lehký závan větru potvrzuje svoji
přítomnost
na dokončeném dokonalém světě

MARIE IDA HORNOVÁ

Pár slov
z konce
některého prosince

Svět se mi mění
Vám taky
Bylo a není
Nečinností nebude!
Líto mi je

Nemám to ráda
Kde je rada?

Držet se při zdi
nebo s těmi zdmi spojit své životy?
Já a ty?!
Pro lásku k umění
Pro nás
Pro ty tam
za ploty nevědění

Svět se mění
K lepšímu to není

Štědrej večír nastane
tedy Ježíšku
výlet do budoucnosti si prosím
prosím!
Ať mám jasno hned co za bláznivost v hlavě
nosím

Tady jedna šílená co velké oči má
Pěkné jsou

IDEA VILARINO

Člověk je vždycky sám

Člověk je vždycky sám,
ale
někdy
je víc sám.

Víš

Víš,
řekl jsi
nikdy,
nikdy jsem nebyl tak šťastný jako dnes v noci.
Nikdy. A řekl jsi mi to
v té stejné chvíli,
ve které jsem se já rozhodovala ti neříct,
víš,
určitě jen lžu sama sobě,
ale myslím,
ale zdá se mi,
že tohle je nejkrásnější noc v mém životě.

Říct ne

Říct ne,
říct ne,
přivázat se ke stožáru,
ale
zároveň si přát, aby ho vítr vyvrátil,
aby se vynořila mořská panna a svými zuby
rozkousla provazy a odtáhla mě na dno,
když říkala bych ne, ne, ne
a přitom ji následovala.

Host

Nejsi můj,
nejsi
v mém životě,
po mém boku
nejíš u mého stolu,
ani se nesměješ, ani nezpíváš,
ani nežiješ pro mě.

Jsme cizí,
ty a já sama
a můj dům.

Jsi cizinec,
Host,
který nehledá, nechce
víc než postel,
někdy.

Co můžu dělat,
přenechat ti ji,
ale já žiju sama.

Už se to nestane

Už se to nestane,
už nebudeme žít spolu, nevychovám tvé dítě
nezašiju tvé oblečení, v noci Tě nebudu mít,
nebudu Tě líbat při odchodu, nikdy nebudeš
vědět kým jsem byla,
proč mě milovali jiní.

Nikdy se nedozvím proč, ani jak, nikdy,
ani jestli byla pravda to, co jsi říkal, že je,
ani kdo jsi byl, ani kým jsem byla já pro Tebe,
ani jaké by bylo žít spolu,
milovat se, věřit si, být.

Už nejsem víc než já od teď navždy a ty
už nebudeš pro mě víc než ty.
Už nejsi v žádném z budoucích dnů,
nebudu vědět kde žiješ, s kým
ani jestli si vzpomínáš.

Nebudeš mě už nikdy objímat jako tu noc,
nikdy.
Nebudu se Tě znovu dotýkat. Neuvidím Tě
zemřít.

Píšu, myslím, čtu

Píšu,
myslím,
čtu,
překládám dvacet stránek,
slyším zprávu,
píšu,
píšu,
čtu.
Kde jsi,
kde jsi.

*Verše urugvyjské básnířky (1920-2009) ze
španělštiny přeložila Michaela Zormanová.*

MAREK BAROŠ

Vyhazovači před klubem postávali ve vůni
mandarinek,
nás zmákli neurčitým pohledem
a po zaplacení vstupu
otevřeli pastelové dveře přímo na taneční
parket.

Negři, běloši a mulati v rytmu latína,
vůně piva, potu a drahých parfémů.

Plynoucí příšeří vyplňují křivky postav se
smyslem pro puzzle hrátky,
nacházím první mezeru, vrážím do ní ruku,
hned zbytek těla,
DJ pouští hudbu z filmu Buena vista social
club,,,
jsem součást davu.

... když jdu po druhém pivu močit,
obnovuji svou jedinnost,
maj tu totiž jen jeden pisoár.

Odesláno z iPhonu

zjistil jsem, že mnou smyšlená a tudíž
fiktivní literární postava, má
dítě!
malého chlapce,
hrajícího si na pískovišti,
a má ho asi se mnou!
ale sakra jak?
vždyť jsem s ní ani nespal,
ona spala jen s další fiktivní postavou,
kterou si navíc ona sama
vyfantazírovala!
no, je to složité...
ale ony ty vztahy, takové jsou.

chystám se napsat komedii,
svižnou, vtipnou komedii pro divadlo,
skvělou dialogovku, u které budou diváci
plakat smíchy,
a taky tam toho bude dost na přemýšlení,
a někomu půjde o život...
hm, dost to bude o lásce,
taky nějaký sex,

jo a bůh,
asi kapitalistický, co ždíme lidi,
ale tak nějak nenápadně, tak nějak lidsky,
aby nikdo vůbec nepoznal, že to je od něho
podvodná hra.

chladný vítr,
trhavý tanec lesních stromů,
okolní pustina je lidská,
a dnes bez lidí.
piju čaj ze sportovní láhve, kterou nedaleko
odtud ztratil, asi cyklista,
a já ji našel,
a nikdo jiný z ní nechtěl pít.

jaký by byl její smysl,
kdybych ji i já odmítl?

nosím tě na prstech od rána,
není to moc hygienický,
ale občas si přivoním
a je to děsně sexy,
jím jablko,
proháním prsty po klávesnici,
podávám ruku návštěvám,
dělím se o tebe
a moc si tě vlastně nešetřím...

kdybych ruku zabalil do igelitového pytlíku,
nebo do kapesníku,
vydržela bys mi dýl,
třeba o den, dva.

dny trýzněné snahou zapomenout,

co zapomenout,
spíš ubít závislost na tvé přítomnosti,

prázdné dny,
s pytlíkem na ruce...

ještě, že si tě nešetřím,
nevypadalo by to dobře.

Marek Baroš (* 1973) žije a pracuje ve Valašském Meziříčí. V roce 2002 vydal vlastním nákladem knihu pro děti *Pohádka Vánoc*. Do edičního plánu nakl. Host jsou zařazeny *Pohádky ze skládky*. Věnuje se divadlu.

VILMA GALADRIEL

x x x

Drátěné podhoubí roste do samoty
Nepatří nikomu, rezavě hoří.
Vedle něj přidali sto kroků blahobyt.
Věnce se větví, do vody noří.
Vylomte zámky a projděte nádvořím,
Vypusťte balvany z klece neumění.
Někdo tu zakopal peřeje v náloži,
Někdo se zeptá, zda časy se mění
Drátěné podhoubí roste do samoty
Nepatří nikomu, jenom se kroutí.
Podle něj přidali sto kroků blahobyt.
Věnce se větví v košíku z proutí.

x x x

Rozptýlené světlo
Rozptýlená pozornost
Rozptýlený popel.
Co si vybereš?

Na horách se stmívá dřív.
Jezdci na koních
Vyráží za nesoumraku.

Voňavé zbytky popela
Nestálé zbytky pozornosti
Zbytky světla v odlesku.
Máš, co jsi chtěl?

7. 9. 2015

x x x

Budeme si povídat
Nebo jenom mlčet?
Tmavočervená
Obloha trávu seče.
Někde na pastvinách
Růžové mýdlo voní.
Neslyšíš, přemýšlíš,
Kdo vytáhne kopí.
V prostoru podlouhlém
Se slova rozpínají ...
Přines je, otevři.
Rána se sype solí.

x x x

Už se stmívá, světlo ztrácí vůni,
bez mejkapu uloží se k spánku...

Hřát se budu ve vyprahlé tůni
a zapomenu rozečtenou stránku ...

Do rána se listy rozestoupí,
ticho zmáčí potrané smysly...
Smát se může ten, kdo pravdu koupí.
Ostatní se těší na výmysly.

8. 1. 2017

x x x

Blížíš se oklikou,
Odkud vane vítr.
Pár taktů s pomlkou.

Budeš mi zase hrát,
Až zavřou všechny tváře.
Teď neumím se smát.

Sedíme spolu v zátiší
Za rámem plným prasklých suků
A s horizontem ve výši.

Třezalkové houští
Vyrůstá z mlhoviny.
Lod' přístav neopouští.

x x x

Jemně, zlehka...
Ani se nedotýkat
Prsty se vznášej nad krajinou
Neslyšet nic
Snad srdce v dáli
Nebo se mýlím?
Už si nevzpomínám
Kdy naposled...
Obrazy mlčí,
K jiným promlouvají
A kdo tě vyprovodí?
Tajemství v pavučinách?
Motýlí hvězdy nepadají,
Září tak bledě
Místo je prázdné
Neslyšet nic.

Vilma Galadriel (*1963), žije v Brně.

DAGMAR VLAŠICOVÁ

Bledý chlapec

Ležel rovně na posteli a přemítal o životě. O svém vysněném životě, který si skoro každý den pečlivě zapisoval do notýsku. Měl v něm spoustu žen, litry alkoholu a frajerská intermezza.

Realita byla však někde jinde.

Povzdechl si. Bylo za pět minut půl třetí. A on musel pomalu pelášit na směnu. Nadzvedl se z postele a zadíval se na ulici. Kolem zrovna procházela nějaká hezká slečna. Měla dlouhé štíhlé nohy, to měl rád. Černé vlasy a hezky tvarovaný obličej, a taky středně velká prsa a pevný zadek. Byla přesně jeho typ. Jenže typ, o kterém se mu mohlo pouze zdát.

Povzdechl si podruhé. Jenom takové malé zasnění mu zabralo deset minut. Kolik minut života už mu zabralo to jeho snění a přemýšlení? Konečně se rozhodl, že vyleze z postele. Popadl batoh, který měl položený u stolu a vyšel z domova.

Venku se právě probouzelo jaro. Lehký vítr se mu jemně otíral o tváře a voněl po jarších květinách. V mikině mu už bylo trochu vedro. Rychle přešel přes přechod a vydal se pěšky na svoji novou brigádu.

Cestou přemítal nad slečnou, kterou spatřil z okna. Možná byla krásná, ale jeho zajímalo taky něco navíc - zajímala ho ženská duše. Jenže koho v dnešní zkažené době zajímá ještě nějaká duše? Sám byl toho žijícím důkazem. Byl moc přemýšlivý, moc oduševnělý a jednoduše nezapadal. A šance, že si ho nějaká kráska všimne, byly o to nižší, že nadprůměrným vzhledem také neoplýval. Tady opravdu platilo, že čím krásnější jádro, tím ošklivější povrch.

Orlí nos, úzké rty a zapadlé oči, to byl on. Barvu pleti měl příliš bledou a jelikož se často mračil anebo se tvářil, že se právě nachází v jiných dimenzích, vypadal nanejvýš podivínsky. Paradoxně nejvýraznější rys na jeho obličejí byly jeho vousy, které si holil do specifického tvaru. Špičaté uši mu také příliš nepřidávaly na kráse a postavu měl spíše chlapeckou nežli mužnou. Pro jeho vzhled by si ho zkrátka nikdo moc nezamíloval.

Která kráska touží po zádumčivém, hodném klukovi, pro kterého vzhled a peníze nejsou pořádné priority?

Pokračoval dál v chůzi podél rušné silnice. Už byl za půlkou cesty. Míjelo ho jedno auto za druhým, jeho město bylo označováno za špinavé, ale on ho měl rád. Bože, vždyť tady strávil celý svůj život, jak by ho nemohl mít rád? Za ten celý život nevytáhl pořádně paty z baráku. Byl to obyčejný kluk každým coulem. Nejzajímavější na něm byl ten jeho vysněný svět. Vysokou taky nedokončil a bydlel s babičkou.

Povzdechl si potřetí. Konečně se dostal k ulici, která vedla k jeho cíli. Prošel kolem dvou supermarketů, kavárny a několika málo obchodů s oblečením a dětskými potřebami. Naproti se honosil zdejší zámek, ke kterému pokračoval svou cestou do práce. Prošel branou, pak kolem vinárny a zanedlouho se konečně octl před svým pracovištěm. Jmenovalo se to tam U Leklé ryby. A byla to letní zahrádka.

Jeho kolega už tam byl. Byl již řádně převlečený, měl zástěru a tvářil se významně. Pokukoval střídavě po hodinkách a střídavě po nepřípravených stolech a židlích. Krátce se pozdravili. Martin raději ihned zapadl do místnůstky vyhrazené pro zaměstnance a rychle se převlékl a zavázal zástěru. Odložil batoh do kouta a rychle odešel připravovat stoly a židle. Snění o tajemné černovlasé krásce se příliš nevyplatilo. Přišel pozdě.

Martinův hlavní úkol byl obsluhovat hosty, zatímco jeho kolega především čepoval pivo. V mezičase pak Martin umýval špinavé nádobí anebo utíral stoly. Práce to nebyla moc hezká, ale potřeboval peníze. A s gymnáziem a nedostudovanou vysokou školou, a ještě ke všemu v malém městě, si zkrátka nemohl moc vybírat.

Se svým kolegou stihl prohodit jen pár krátkých slov. Po vyklizení stolů a židlí k nim už přicházeli první hosté. Martin se k nim vydal. Tady už se nemohl tvářit zádumčivě anebo zamračeně. Musel se na hosty usmívat, musel být milý, a hlavně si k nim nemohl příliš dovolovat. Pravda byla taková, že se ani na tuhle práci moc nehodil. A taky byla pravda, že zákazník má vždycky pravdu.

„Dobrý den,“ pozdravil Martin uctivě postarší buclatou paní s malým dítětem. Byl značně nervózní, byl to jeden z jeho prvních pracovních dní na nové brigádě, s kolegou se zatím moc nebavili, a ještě byla sobota, takže očekávání návalu lidí bylo vysoké. „Co si dáte?“

„Dobrý den,“ odpověděla ta paní. „Donesete nám dvě malinovky, buďte tak laskav, mladý muži.“

„Jo! Dones nám dvě malinovky!!“ zajechlo to dítě.

Paní se něj jenom povýšeně pousmála. Také způsob, jakým s ním hovořila, byl povýšený a rádoby zasvěcený. Dítě ignorovala. Martin byl přece jenom dvaadvacetiletý výrostek, o třicet let mladší než ona, a navíc pracoval jako číšník. To on tady byl od toho, aby jí sloužil a nechal se ponižovat. On byl mladý a on dělal podřadnou práci. A tahle paní už přece zažila tolik věcí, že mladí k tomu přece musí mít nějakou úctu. Ona je tady přece něco víc.

Musí mít přece aspoň něco, když už nic.

Martin raději polknul svůj bombový nádech nebo taky nálet. Odebral se ke svému kolegovi, který si ho zvědavě prohlížel. Udržet nyní milý obličej bylo ještě mnohem těžší než předtím. Kolega ale raději taktně mlčel. Martin si nalil do dvou pultitrovek malinovku. A když se kolega nedíval, prostě do nich trochu naplival.

To byla pomsta všech číšníků a servírek.

Nyní se Martinovi úsměv na tváři opět vrátil. Nesl se zlomyslným obličejem dvě malinovky. Držel je jako svoje nejlepší výtvořky, na které měl plné právo být náležitě hrdý.

Paní se mezitím uráčila na Martina také podívat. Lehce kývla, jakože děkuje. Dítě dál vřískalo a vyplázlo na Martina jazyk. To ho zase na chvíli rozladilo. Paní dělala, že to je v pořádku. Je to přece jenom malé dítě a nemá z toho rozum. Jenže tady byl Martin v práci. Tady nebyl takový hrdina, jako býval ve svém vysněném světě. Přešel to mlčky a vrátil se ke svému kolegovi. Co jiného mu taky zbývalo, jestli se nechtěl nechat vyhodit z práce, ve které je teprve chvíli.

„Lidi jsou takoví... zmrdi,“ ulevil si Martin. Chtěl trochu podpořit, zvednout náladu, chtěl, aby ho někdo nějak povzbudil.

„Takový je ale život! Přijdou ještě daleko horší věci!“ odbyl ho kolega a dál se věnoval leštění sklenic a ke stolům už se valili další hosté. Martin je musel jít obsloužit.

Po osmihodinové směně se zahrádka uzavřela. Martin se oblékl zpátky do svého civilního oblečení, odložil zástěru a popadl svůj batoh. Rozloučili se s kolegou, každý však odcházel jiným směrem. Kolega odcházel

na sídliště domů a Martin to stočil do centra města. Chtěl se ještě nějak odreagovat. A taky nechtěl, aby den skončil zrovna takhle.

Prošel kolem místního kostela, přešel přes přechod a odsud už nechybělo příliš mnoho kroků ke zdejšímu vyhlášenému baru. Už z dálky se k němu linula melodicky sladká hudba. Před hospodou i v ní pokuřovalo hodně lidí, to bylo totiž ještě před zákazem. Několik z nich znal, pozdravil se s nimi anebo se zastavil na kus řeči.

Po vstupu dovnitř ho zaplavil cigaretový kouř. Uvnitř už bylo poměrně hodně lidí, převážně mužů. Žen tu bylo jenom poskromnu. Někteří se bavili, někteří tančili a někteří jenom pili a koukali do stolu, ale těch bylo minimum. Lidé se sem chodili hlavně bavit. To jenom on často seděl sám u baru a pozoroval ostatní.

I teď se k baru procpal a urval si pro sebe poslední místo. Objednal si pivo a vytáhl si svůj zápisníček.

Rozhlédl se kolem dokola. Pátral očima po své dnešní oběti. Po nové múze, o které by mohl psát a o které by si mohl snít. Na nic navíc se totiž nedokázal vzmoci.

Nejprve jeho zrak spočinul na místní krasavici, která se právě nechala balit už od někoho jiného. To ho vždycky naprosto spolehlivě odradilo. Pak už u baru stály jenom dvě starší ženy, což ihned zavrhnul. Zahleděl se tedy na taneční parket, který měl ze své pozice nejbližší. Tančily tam tři holky. Dvě tam tančily společně, tomu se vždycky snažil vyhnout. Ta třetí sice tančila sama, ale na tu už to jednou zkoušel. Zahleděl se tedy do boxů a už si zoufal, že dneska odejde s prázdnou.

Jenomže k jeho obrovskému štěstí seděla na kraji boxu černovláska s dlouhýma nohama, pevným zadkem a většími prsy. Byla nápadně podobná slečně, kterou dneska viděl v okně. Seděla tam sama, popíjela vodku s džusem a tvářila se celkem ztraceně.

Martin polkl nervozitou. Rychle to zapil pivem a raději se začal koukat jinam, aby nepojala žádné podezření. Mezitím se k ní naválil už první nápadník. Martin vše po očku pozoroval. Naštěstí ho však černovláska odmítla. Pospíšil si tedy a do zápisníku rychle sepsal krátkou básničku, která měla za úkol oslavit její ženské půvaby. Kluci jako Martin to holt museli dohánět jinak. A to, co uměl Martin nejlépe, se snažil taky zúročit na ženách. A tím něčím bylo psaní.

Ještě jednou se napil piva, v rychlosti zkontroloval právě sepsanou básničku a namířil si to ke své vyvolené.

Kráčel pomalými, nejistými kroky, které však u většiny žen nejsou příliš populární. Byl zpocený až na prdeli a když si ho jeho vyvolená konečně všimla, raději se začala dívat jiným směrem. Snažila se tvářit, že se jí to netýká. Dva lidé, kteří stáli opodál, začali celou situaci pozorovat. Neubránili se malému úšklebku. Když se Martin posadil naproti ní se svým pivem a pomuchlanou básničkou, uvědomil si, že je to skutečně ona, ta dívka, kterou dnes viděl z okna svého tichého pokoje. Prostě to musel být osud! Dívka se zahleděla na displej svého moderního mobilního telefonu.

„Je tam něco zajímavého?“ zeptal se Martin, nevědouc co lepšího říct.

„Ani ne...“ zamumlala.

„Můžu ti objednat něco k pití?“

„Já už tady svoje pití mám...“

Martin stále muchlal v ruce svoji básničku. Začala být propocená stejně jako jeho ruka. Zahleděl se na ni, a nakonec se rozhodl, že ji vytáhne.

Zvedl ruku, kterou celou dobu schovával pod stolem a natáhl ji k černovlásce. Ta se na něj konečně poprvé za celou tu dobu podívala. Její pohled byl však plný nedůvěry. Zahleděl se jí do očí, snažil se v nich něco najít, ale ona hned zase odvrátila zrak. Nechal svou ruku chvíli položenou nedaleko od té její, ona jen strnule seděla a čekala, co se bude dít dál, možná taky začala uvažovat, že by se mohla zvednout a nechat tady toho divného kluka sedět o samotě. Možná chtěla jít domů, možná tady vůbec neměla být a třeba by jí doma bylo líp. Třeba si vůbec nepřipouštěla, že by jí ten kluk mohl dát něco, co jiní ne.

Zvedla se od stolu a rozhodla se, že půjde domů. Rozhodla se, že tady nemá být. A nechala tam Martina sedět o samotě, aniž by jí stihnul předat svou básničku.

Básnička se zůstala potit v Martinových rukou až se zpotila natolik, že již nebylo možné ji ani číst.

Ten večer Martin opět ležel schoulený v klubíčku na posteli, natažený směrem k oknu a přemýšlel. Zítra odpoledne ho čeká další směna. Ráno se možná pokusí dovolat rodičům, ale přestože je neděle, možná nebudou

mít čas mu zvednout telefon. Aspoň že tady byla ta babička. Kamarádi se trochu rozutekli a teplá náruč ženského těla byla v nedohlednu asi ze všeho nejvíc.

A on by tu náruč tak moc potřeboval. Potřeboval by někoho, kdo by tu pro něj byl, kdo by ho nechtěl jen využít, kdo by se o něj skutečně zajímal a ocenil by, jaký je. Možná byl zakomplexovaný, možná si moc nevěřil, možná byl prostě ztroskotanec a zoufalec. Byl ale taky něco jiného, něco, co většině lidem zůstávalo skryto.

Nikdo to nedokázal pořádně ocenit.

A Martinovi z toho bývalo smutno, po nocích se trápil a přes den nosil svou frajer-skou masku.

Vstal z postele a vytáhl svůj psací stroj. Chtěl se ponořit do svého vlastního světa, kde po něm ženské šílely a kde se mohl cítit jako pán světa. Kde mohl mít nad ženami moc a kde ony nad ním takovou moc neměly. Svět, ve kterém nemusel psát o otravných zákaz-nících anebo o tom, že si svou budoucnost představoval trochu jinak.

Jenomže mu to psaní dneska zrovna moc nešlo.

A tak si radši pustil porno.

To byl taky svět.

Sám o sobě.

MIROSLAV MIKY MARUSJAK

Fenomén fotbal

Nalajnované hřiště
zaplněné hlediště
kelímky piva
chorál se zpívá
Pískot zní
Pomezní
pozorně se dívá
praporek zdvihá
Ofsajd jak z čítanky!
Strkanice u branky
A ted'
Hled'!
Staví se zed'
Za vozovými hradbami
obrana řinčí halapartnami
Strkanice u tyče
Fůůj! Faul bez míče!
Rozhodčí píská

Honem nosítka!
Útočník hraje divadelní představení
sudí - blbý není
rozehrál svůj mariáš
Srdcové eso - tady máš!
Obránce s kartou červenou
opouští plochu zelenou
Penalta v předposlední minutě
s bodem to vypadá nahnutě
Co to pískáš?
Máš v tom guláš!
Děláš si legraci?
Ty nevíš kdo jsou domácí?
Neříkej že nebereš škváru
když jezdíš v takovém fáru!
Běž pískat vlaky na nádraží!
Nadávky se kotlem odráží
Hanba Sparta!
Buzerantů parta!
Baník pyčo Baník!
řve s modrobílou šálou maník
Hip hip hurááá hop!
brankář zneškodnil pokutový kop
Tribuny šílí
petardy střílí
Gólman rukou vítězně kyne
jak nějaký gladiátor
Z toho plyne
Přečkáme soupeřův nápor
Ručička časomíry na 90-átku přeskočila
Sláva! Máme bod! Stav 0 : 0

Fandové jak pestrobarevný had
odchází rozebrat
jak to bývá
v klidu u piva
hru obránců a útočníků
Začíná seminář fotbalových odborníků

...
Mám rád poezii o životě
nemám rád mýdlovou poezii
básně hladce vklouznou do uší
a s pláčem rychle upustí hlavu
plesknu tvrdě o zem laciným rýmem
prasknou v bublině
ještě dřív
než si stačíme uvědomit
Včera jsem veřejně četl své básně
ne poprvé - v hospodě
Zavládlo podivné ticho
někteří se tvářili zamyšleně

někteří uznale pokyvovali hlavou
někteří dokonce tleskli dlaněmi o sebe
Když jsem skončil
jeden z nich mě u výčepu
pochvalně poplácal po zádech
a pak se zeptal:
Prý jestli jsem se léčil?
Prý jestli jsem byl v blázinci?
Déééebil!
A já mu chtěl právě zaplatit pivo

Štafetový kolík

Veřejně i anonymně
ventilujeme pocity a nálady
Kdosi neznámý
nastříkal sprejem na zeď
vzkaz o stavu světa
stylizovaný obraz
stylizovanou kresbu
stylizované grafiti
mužského přirození
Ponurost doby
souloží s vlastní identitou
A v postelích
spuštěné závoje smutků
utkané absencí milování

Postel
se stává veřejným prostorem
běžeckou dráhou
a penis
štafetovým kolíkem

PETR MĚRKA

Spisovatel bez talentu fakt není možný

Vždycky jsem se chtěl stát básníkem. Když se to dozvěděl můj učitel literatury, vzal mě na cestu do minulosti.

Fyzikář vymyslel zvláštní budku, která to umožňovala. Nastoupili jsme do ní a on navolil letopočet.

Přivítal nás hrabě Lautréamont a rovnou nás pozval k sobě.

„Čím se živíte?“ musel jsem se ho zeptat.

„Inkoustem. Krađu ho Balzacovi, tvoří nedaleko.“ A protože jsme to měli po cestě, přímo nás k němu dovedl.

Právě pracoval. Zuřivě se na nás podíval a zařval:

„Vypadněte!!“

„Ale jinak je to velmi milý, přátelský a pohostinný člověk,“ omluvil ho Lautréamont. „Není se čemu divit, narušili jsme mu tok inspirace,“ a jenom co to dořekl, ozval se další výbuch vzteku a nejenom to, skrze okno vylétl těžký dubový stůl a vzápětí nato proti nám stanul Balzac oblečený pouze do neobvykle velkých slipů.

„Já vás zabiju!“ Ukázal na nás hrozivě prstem a Lautréamont nás pobídl k tomu, abychom si pospíšili.

„Myslí to vážně, on je hrozně vznětlivý a my mu to evidentně posrali.“

Měli jsme co dělat, abychom mu stačili, běžel totiž jako o život. Když jsem se ohlédl, spatřil jsem Balzaca, jak se chytá za srdce a dostává infarkt. Zapotácel se a padl na kolena. Zdálo se mi, jakoby za námi volal něco o spoustě vypitých káv a vykouřených cigaret, ale už jsem ho pořádně nevnímal. Byl daleko.

Lautréamont nás dovedl do svého kutlochu. Bylo to malé, smradlavé, vlhké místo prolezlé všudypřítomnou plísní.

„Dobře se rozhlédni,“ pronesl češtinář, „takhle totiž dopadneš, jestli nezapomeneš na to stát se literátem.“

„Jo a taky zemřu mladý, to ti myslím tvůj učitel ještě neřekl,“ přidal se Lautréamont.

„Vždyť ale právě takový Balzac bydlí v zámku,“ namítl jsem. Oba se tomu však jen pobaveně zasmáli.

„Čemu se smějete?“ podivil jsem se.

„Milý Petře, Balzac píše pro peníze. On netvoří nové nevídané, ale staré a osvědčené. Sází na jistotu a tím je dynamický děj s podrobnou psychologií postav. Může být vynikající, geniální, ale je to jen pouhý vypravěč ubíjející všední každodennosti, zatímco básník, ten sní, žije sny a přivádí sny na svět.“

Je nenapravitelný idealista a romantik a jednou svojí částí bezustání spočívá v pohádce. Proto všichni takoví končívají v blázinci a i ty myslím máš nakročeno k pořádné psychóze.“

„Co prosím?“ podivil jsem se a současně se zamyslel.

„Pojď, vrátíme se, je čas,“ pronesl češtinář.

Když jsme byli v budce, zeptal jsem se:

„Jak Lautréamont skončil?“

„Zemřel hlady a žízni. Pít jenom kradený inkoust mu nakonec nestačilo. A kdyby se

o něm nedozvěděli surrealisté, nikdo by nikdy o něm víc neslyšel.“

Než jsme se na chodbě školy rozloučili, pověděl mi:

„Opravdu se dobře rozmysli, protože stát se básníkem ti předznamená trpký úděl.“

Svěřil jsem se s tím doma rodičům.

„Já ti povídám, vystuduj na inženýra!“ reagoval na to táta a máma souhlasně dodala:

„Petře, vyser se na literaturu, ta ti v životě žádné štěstí nepřinese. Chod' do práce, spoř, snaž se.“

Zavřel jsem se ve svém pokoji. Pro jistotu jsem i zamkl, nechtěl jsem být totiž rušen.

Nebyla to u mne ani tak otázka volby. Narodil jsem se jako umělec, ale chvíli trvalo, než jsem se na to upamatoval.

Přibližně v deseti letech jsem dospěl k závěru, že nemohu být jiný. Sedl jsem si ke stolu a pustil se do psaní.

Mé prsty přejížděly po klávesnici a přiváděly na svět nové fantastické skutečnosti, přičemž mnou projížděla slastná extáze s nesmírnou radostí z bytí a v tom nejlepším jsem udělal přirozeně tečku, protože už nebylo co víc dodat.

Devět měsíců

Hana byla drsná holka. S ničím se nesrala a nic nebyl pro ni problém. Chodila v trenýrkách, teniskách, tílku a na hlavě měla pérovou čelenku.

Byla sebevědomá a hodná. Měla skvělou náladu a cítila se báječně. Žila naplno a tak se nebylo čemu divit, že ji čekal úspěch.

Kdyby sportovala, vyhrávala by první ceny, ale ona spíš četla a posilovala svého ducha k lásce, protože v ní spatřovala tu pravou hodnotu.

Bylo jí sedmnáct a už co nevidět se měla zamilovat. Vyšlo jí to v kartách. Podívala se na kostelní hodiny. Ukazovaly 17.00.

Konečně byl tu. Minutu po páté. Objevil se zpoza rohu a vypadal dokonale. „Kdoví, jaký je to člověk,“ pomyslela si a zamávala na něj.

„Ahoj, jsme si souzeni, víš to?“ Ten kluk se na ni překvapeně podíval. Zarazil se, ukázal na sebe prstem a pronesl:

„To myslíš jako mě?“

„Jasně, máš sice 60 sekund zpoždění, ale to není důvod k tomu, abychom se neseznámili.“ A už k němu napřáhla ruku.

Jmenoval se Květina. Hana ho uchopila a odvedla na nedalekou lavičku. Ostatně, nacházeli se na okraji parku. Panovala zde romantická nálada a vládly ideální podmínky k tomu si pokecat.

Ještě nezačali a přistál u nich číšník převlečený za motýla. Zeptal se jich, jestli by si nechtěli dát nektar. „Ale proč ne,“ nechala se slyšet Hana a on pro ně vyčaroval 2 křišťálové poháry. Poděkovali, napili se a Hana pobídla Květinu k tomu, aby se jí nějak víc přiblížil:

„Jestli mám s tebou chodit, tak chci o tobě něco vědět.“

Její požadavek byl samozřejmě rozumný. Květina se přirozeně vylíčil jako skvělý a úžasný muž. Ukázal jí svaly, zarecitoval několik básní a vypočítal celkem tři neřešitelné matematické rovnice. Opravdu, zdál se nepřekonatelný. „A jaký máš charakter?“ zajímala se Hana.

„Jsem nezištný a skromný. V podstatě žiji z toho, co mi dají ženy. Víím, že jsem hezký a mám neodolatelné charisma. Občas se mi stává, že se ženy na mne vyloženě lepí jako na mucholapku. Nestačím je ani odhánět. Jak mě chceš přesvědčit, že právě ty jsi ta pravá?“

Hana ho velice snadno trumfla v presentaci objemu svalové hmoty a místo poesie zvolila rovnou několik dlouhých prosaických ukázek. Pouze matematický příklad nahradila malbou nerozeznatelnou od skutečnosti.

Oba si zjevně měli co nabídnout a začali si být sympatičtí. „Co teď budeme dělat?“ zeptal se Květina.

„Přece držet se za ruce a chodit spolu.“

„Aha.“

„Taky konáš hrdinské skutky?“

„Jak to myslíš?“

„No, jestli pomáháš druhým, když je někdo ohrožuje?“

„Ano, je to pro mne zábava a radost.“

„Tak to je skvělé!“

Protože si rozuměli, zůstali spolu. Chodili spolu všude a když bylo zapotřebí, dali každému, kdo si to zasloužil, přes držku.

Vedli velice smysluplný život a o úplních tančivali nazí na palouku. Už to pomalu vypadalo, že založí spolu rodinu.

A taky že ano. Jednoho dne si Hana sáhla na břicho a poznala, že je v tom. Když se to dozvěděl Květina, neváhal ani vteřinu a rozběhl se zasadit strom. Hned poté se pustí do stavby domu. Měl co dělat. Muselo mu na to stačit pouhých 9 měsíců.

Když zavřu oči, vidím skutečnost

Panovala pohoda. Jana levitovala. Začínalo báječné ráno. Nad kopcem se objevilo slunce. Ideální chvíle začít. A to cokoli!

Jana se rozhodla, že zavolá Petrovi. To je jeden takový literární frajer. Rozdělala na zahradě oheň a už zanedlouho mu posílala kouřové signály. Chtěla tomu šťastná náhoda, že byl zrovna na kopci a díval se jejich směrem.

Jana nevysílala jen slova, ale i obrazy. Popsal mu svoji skvělou náladu a zeptala se ho, co navrhuje jako náplň dne.

„Myslím si, že bychom měli zažít něco úžasného,“ pronesl Petr, který k ní doběhl celý zadýchaný, a protože moc dobře věděl, že nemá smysl přemýšlet, začal rovnou jednat. Chytil Janu za ruku a odvedl na silnici, kde se pustili do stopování.

Netrvalo dlouho a zastavil jim šnek. A nebyl sám, uvnitř ulity seděla Dagmar Voňková. Přivítala je slovy:

„Zahraju vám koncert, mládeži!“

Ze všeho nejdříve navodila atmosféru osmdesátých let 20. století. Potom se jí jaksi podařilo dosáhnout zatmění slunce a za bílého dne najednou zřetelně svítily hvězdy.

Houslovým smyčcem se dotkla strun kytary a rozezněla se symfonie stvoření a mystické extáze bytí. Pohltila je svým nitrem a provedla svým životem.

Jejím prostřednictvím se na krátký okamžik stali plně vědomou součástí univerza. Vtom se šnek zastavil a informoval je:

„Tak a jste tady.“

Vystoupili. Rozloučili se s Dagmar, která jim popřála hodně strhujících zážitků a sama pokračovala cestou za hudebním osvícením.

Petr s Janou se drželi za ruce a brouzdali se travou, která je příjemně lechtala na patách.

„Úplně cítím, jako bych měl vykonat hrdinský skutek,“ pronesl pojednou Petr a začal se kolem sebe obezřetně rozhlížet, jestli náhodou někdo v blízkém okolí nepotřebuje zachránit život, nebo nějak jinak pomoci.

Jana mu poradila, aby vylezl na strom. „Třeba líp uvidíš.“

Opodál vyrůstala obrovská borovice. Byla nádherná. A nejen to. Překvapeně hleděli, že jejím kmenem vedou schody a ona sama sahá až do nebe.

„To je noha Stromoboha,“ pronesl Petr. „Zdál se mi o nich kdysi dávno sen,“ dodal. „Je

jich 12 a tvoří celé universum. Tančí do rytmů snů dvanáctiletého chlapce spícího uvnitř skleněné rakve, které tvoří naše osudy.“

„Tím chceš říct, že jsme se ocitli ve snu?“ podotkla Jana.

„Už to tak vypadá.“

„Voňková je prostě skvělá!“

O pár chvil později se dostali před velké zlaté dveře. Přivítal je prastarý klíčník. Usmíval se a pustil je dál. To, co spatřili, je ohromilo.

„To je přece nekonečno!“ pronesla Jana a vrhli se do něj. Najednou si všimli, že létají. Pohybovali se mezi hvězdami, tu a tam potkali kosmonauta uvězněného ve vědecké iluzi nebo jeho kolegyni čarodějnici na koštěti.

„Támhle,“ ukázala Jana, „vidím stvoření života.“

Zamířili k němu. Čím mu byli blíž, tím víc si byli vědomi toho, že to jsou oni sami v milostném propletení.

Protože se ale schylovalo k poledni, byl nejvyšší čas poobědvat. Široko daleko však nebyla žádná restaurace. Nezbyvalo než něco zabít a opéct nad ohništěm.

Podařilo se jim ulovit zajíce. Omluvili se mu, poděkovali a netrvalo dlouho, snědli ho.

Život kolem nich příjemně plynul, ptáci zpívali, ovíval je osvěžující vánek a oni s vydatně plnými bříšky leželi v trávě a zvolna usínali.

ZDENĚK HLEDAČ

Na zastávce

Přijela sedmnáctka, na Dubinu, ale nikdo nevystoupil, a nikoho nenabrala... Zůstali jsme tu všichni - já, dvě mladé cigošky s holými kotníky v barevných teniskách s tenkou podrážkou, špinavý dědek s potrhanou igelitkou DM drogerie, hezká maminka s dcerkou, a ty dvě policajtky, co se mi z nich jedna líbila ještě víc, než mladá maminka. Nával, jaký stanice Hulvácká už dlouho nezaznamenala. Skoro plno. Křižovatka národů, vždyť se tu dá přestoupit i na jedenáctku, nebo sedmičku.

„...a ten kokot mě pomluvil, že máme doma šváby,“ řekla jedna cigánka druhé, a zároveň nám ostatním na nástupišti. „Mama koupila sprej, a celý ho vystříkala, ale moc to nezabírá... Říkat to ale nemusel, ne?“ A podupla si nožkou, snad vzteky, snad jen zimou. Začátek března, chladno, slunce prolézalo smogem jen

tak napůl úspěšně, dralo se jaksi bez nadšení do Ostravy, do kolejíště, na Hulváckou.

„Když máte šváby, tak tě nepomluvil, bo je to pravda,“ smála se druhá. „Ale říkat to fakt nemusel, degen.“

„Však já už s ním nic... Kde to je tak dlouho?“

Policajtky se tiše bavily spolu, občas mrkly na dědu, který dělal, že tam vůbec není. Já zase dělal, že neposlouchám, ale já poslouchám vždycky.

Poslouchám, protože neumím fabulovat. Poslouchám, protože neumím psát sci-fi. Umím psát jen o tom, co jsem viděl, slyšel, nebo sám zažil. A psát já potřebuju, protože zase neumím skoro nic jiného.

„Mám tablet Lenovo,“ řekla ta se švábama, a povytáhla ho z kabelky. „Kolik za něj můžu dostat?“ Tablet byl holčičí, růžový. Šest měsíců, pomyslel jsem si, šest měsíců za čórku. Nedělal jsem si iluze, holky jely z ubytovny naproti mému balkónu. Policajti si tam raději pronajali místnost, dost to ušetřilo na pohonných hmotách. *Jsi rasoun jak prase*, hned jsem si vynadal.

„Bez nabíječky a bez návodu? Tři stovky, a budeš ráda,“ řekla ta druhá.

„Tak tři stovky, no...“

Policajtky klábosily, dědek ochotně průsvitněl, stával se neviditelným.

„Mamííí,“ zašklebila se holčička, už po několikáté, se zakloněnou hlavou.

„Terezko, nedívej se do sluníčka, budou tě bolet očička,“ dozvěděli jsme se všichni dost důrazně, s jistou hysterií v hlase. V mžiku jsme mžourali do sluníčka - já, policajtky, děda s igelitkou, obě cigánky, holčička. Maminka ne. „Co jsem řekla! Terko!“ Tak jsme toho raději zase nechali. Zdála se nějaká až moc přísná, a už se mi vůbec nelíbila.

Přijela jedenáctka, směr Zábřeh, zůstal jsem jediný. Znovu jsem se podíval do sluníčka, no a co, ať si trhne. Přinutilo mne přimhouřit oči. Vydržel jsem to do prvních slz. Stálo to za to, hřálo. Potom jsem šel domů. Co tady sám.

Vy nejste zlý člověk

Za téměř tři roky života ve městě Ostrava, života přímého a rychlého a nesmlouvavě živočišného... jsem si už zvykl, že když se ke mně blíží cigán či cigánka, hrozí mi nějaká ztráta...

Začíná to vždycky nevinně: Devíte kolik je hodin? a plynule přechází do: Demáte sirky? Demáte cigaretu? vždy zakončeno nevyhnutelným: Demáte nějaké drobné?

Zpočátku jsem nadšeně vytahoval z kapsy svůj obstarožní mobil a hrdě hlásil přesný čas... který ovšem nikdy nikoho nezajímal. Nemaje pak oheň ani kuřivo, přichází žádost o drobné... Vždycky mi připadá směšné, že krásně moderně oblečený cigán v červených botách, nagelovaným účesem a mobilem velikosti menší televize žádá o prachy mě, ošuntělého baťůžkáře... A nikdy, nikdy nemám... S jedinou výjimkou - dámy, co mě hned při našem prvním setkání přesvědčila, že jsem dobrý člověk...

Já vlastně vím, že nejsem moc dobrý člověk, znám se... Několik bývalek by dokonce vyplivlo něco jako *Zasraný sobecký hajzl*, protože jistou sobeckost a lakotnost v genech mám, po předcích velkostatkářích... Ovšem je i dost takových, co by špitly *Miláček zlatý*... teda aspoň doufám, že nějaká...

Tahle se ke mně přikulila, s úsměvem a přátelsky napřaženou rukou, na tramvajové zastávce Muglinovská, před Albertem... Tlustá cigánka, bez dvojky vpravo nahoře, dost hezky oblečená, asi mého věku...

„Pane, já vám něco povím! Vy nejste zlý člověk, to já poznám, jedete z práce, unavený, máte takovou teplou ruku, to je od srdíčka, vy nejste lakomý, máte rád lidi, nějaká žena je ve vaší rodině nemocná, ale to se spraví, všechno se v dobré obrátí, všechno zlé ať se od vás odstěhuje, to já říkám, fuj fuj fuj, mě se nebojte, já nic nechci, já vám jen přeji hezký život, protože vy nejste lakomý, vy jste dobrý člověk... dejte mi drobných co sám uznáte, vy nejste zlý, kolik chcete mi dejte...“

...a celé to zvládla asi v půlminutce, vůbec mě nenechala zareagovat, něco říct, nějak se zatvářit... Jenže pak přijela jedenáctka, a já se stihnul jen usmát, a skočit do tramvaje. Všechno to bylo tak rychlé, prosté... a přitom velmi působivé, to její vystoupení...

Po několika dnech jsem ji potkal znovu. Nepamatovala si mě, bodejť by jo, kdoví kolikrát to musela za den zkusit, než si vydýndala nějaké peníze, zkoušet to pořád dokola, a usmívat se...

„Pane, mě se nemusíte bát, já vám něco povím, vy nejste zlý člověk...“ A tak jsem sáhnul do kapsy a dal jí malou hrstičku, i nějaká

dvacka v tom byla... Vzala si ji, poděkovala, přijela jedenáctka...

Já vím, že to s tím nemá nic společného, že to je úplná blbost... Ségra mi ten večer volala, že je z nemocnice doma, a že to bude v pořádku... Můj největší dlužník mi poslal esemesku, že mám část peněz konečně na účtě... Pak se mi přihlásil úplně nový klient, se zálohou, a prací na další tři měsíce... A v Hrušce na Závoří, v tom předraženém obchodě, měli Milánskou směs zlevněnou z 24,90 na 17,90... Koupil jsem rovnou tři, za ty peníze... připíchnu si inzulinu...

Já vím, že je to všechno blbost, že by to všechno bylo i tak, že se nic takového neděje... No, ale když to s paní T. začalo trochu haprovat, manžel a tak, já nevím, proč se vždycky zamíluju do vdané... řítil jsem se na Muglinovskou, a moje kapsa naditá drobnýma zvonila hlasitěji, než jedenáctka na kočárek v kolejišti...

Nikdy mě nenech, prosím, potřebuji to cítit..., našel jsem pak od ní v mobilu. A ještě: *Nikdy tě nepřestanu milovat...*

...a že si své štěstí kupuju u cigánky? Za peníze? No, vždyť vám celou dobu povídám, že nejsem moc dobrý člověk...

ZOUFALSTVÍ JAKO VIDĚNÍ

Vynikající debut se zrodil na severozápadě republiky. Verše kratičké, někdy sotva zaplňující třetinu tiskové stránky, zato úderné, až na klíční kost. Ano, tam přesně Eliška Kremlová (* 1986) míří. Na nejoblavější a jen těžko zhojitelné místo lidského těla. Pečlivé pozorování malých dějů, ať už ve vlastním životě nebo v životě postav - pacientů - klientů. Autorka zaznamenává dvě roviny, osobní a pracovní, přičemž ani jedna nevytlačuje druhou. Vztahy v prostoru sanatorií, léčeben, nemocnic jsou vděčným tématem, již se s nimi potýkal například Pavel Kolmačka ve své tvorbě. Eliška Kremlová tak odkrývá tu neviditelnou spleť prazvláštních vztahů a životů vedle sebe.

Sbírečka má tři části, první z nich obsahuje básně, lépe řečeno záznamy, i jen na čtyři řádky. Svět lyrického mluvčího se nejprve zastavuje v krajině původu („*továrny/chrámy severu//rozkročení přístavní jeřáby/smrdutý výhled lovosický*“). Doslova zamrzne v pohybu, když „*tichem se rozléhá/diktát semaforů//medový vzduch/kape na chodník/a opilec/jediný/kdo sebral odvahu/zuřivě líže tu pochout-*

ku". Ten svět kolem, kdy „pliveš na betonové kotce/na šráfy chodníků//na generaci autistů/se sluchátky v uších“, je podivný. Přitom vzpomínky do minula nefungují („v hlavě praskají/trámy tak staré/že ani čas/spanilý červotoč/je nechce žrát“).

Ve druhé části se čtenář dostane do světa nemocničních zařízení, diagnos („Jsem matka,/to skalpelem neodpářeš.//Odpoledne nasadí paruku/a úsměv,//děti jsou tady.“). To je svět, který sám o sobě přináší svým způsobem radosti v malých krocích, podivnosti, satisfakce, únavu, zvláštní mrazivost („Počkáme, až dodejchá.//Tipuju tak kolem třetí,/ještě máme čas.//Otevřels okno?“). Mluvčí tvrdí, že „tohle prostředí není pro básníky“. Ale ono právě je. Což autorka dokazuje v poslední části.

Čtrnáct příběhů, čtrnáct křížových zastavení, čtrnáct různých případů. Čtrnáct lehkých bodnutí v klíční kosti („Po jejich návštěvě/je v lednici prázdko“), strnulých zastavení („V předsíni šaty/s nápisem//DO RAKVE“), klasických příběhů z LDNky, které ale nechce nikdo vyprávět. Jako bychom se za tenhle život styděli. Není slunečný, ale má tvrdé okraje, které se probíjí do popředí („Lepší kusy rozeberou,/zbytek vyhodí“). Nemá konce, stále se opakuje. Eliška Kremlová v nich jako autorka vytrvá. Jako vytrvá její kniha v paměti čtenáře. Protože zoufalství není slepota, ale vidění.

Ondřej Hložek

Kremlová, Eliška: *Za klíční kostí*. Ústí n. Labem (H_aluze), 2017. 51 s.

ROMANTIKA ROZHODNĚ NE LACINÁ

Své básně se poprvé rozhodla vydat editorka a překladatelka Radka Rubilina (*1977). Vystudovaná rusistka, která se zabývá společenskými jevy v oblastech postsovětských republik i přímo v Rusku, pracovala v Arménii v oblasti lidských práv. Překládá do češtiny vzpomínky a verše bývalých vězňů v síti ruských pracovních-nápravných táborů, tzv. gulagu. Editovala knihu o nejvýznamnější básnířce gulagu, Anně Barkovové.

Nyní tak šla se svou kůží na trh. A nedala se lacino. Básnická sbírka s názvem *Laciná romantika* nás svede do nitra toho, co to znamená nacházet se v srdci Rusi. Je to sice pohled dočasného přebývajícího, ale pohled

nijak neučesaný, nijak neidealizovaný, nijak nezdobený, ale ani nijak ultrakritický.

Počátek její knihy se nese v duchu lehké buřičky, otevřené navlas stejně, jako je styl Anny Barkovové. V první cyklu rozehrává deklarovanou lásku k mladíkům („*Malý kluk / jedl pohár / tím rozkošným způsobem, / jakým jedí / mladí nymfea*“), následně se přesune k tematice žen. Bizarní humor, nesnadné životní osudy těch, co musí žít s tvory nízkými („*Odešla jsem od něj rychle a rázně. / Přišla jsem z venku, / byt páchl rybím masem*“), příběhy žen, které jsou obětmi náhodných setkání. Ale také velká láska a velká touha po těchto ženách se v knize vyjevuje („*Aňa je hezká, / jen nevím, / jestli by mě chtěla.*“), ale i velká zatvrzelost a tvrdost jejich („*Nesedí teď nad rozpitým stolem, / nezbylo jí než na dně*“).

Od poloviny knihy se dostáváme rovnýma nohama do Ruska, respektive Petrohradu („*Tak tady je - Pítěr, Petrohrad. / Jak se s tím slovem pomazlit? / Jen zkuste si pomilovat kámen, vodu.*“). Odtud cestujeme do Moskvy, kde obrázek svěží Rusi překrývá špatný vzduch („*Pocit bezedna, / prázdnoty, / vše se pomíchalo: / plyny, výfuky, špatná plet*“). Rusko je v očích autorky jako země, nadýchaná kremrole, s lákavým obalem, uvnitř je však jen málo cukrového sněhu. Taková ta laciná romantika, stání u mauzolea, kremelské zdi. Přitom uvnitř se ukrývá běs, co dokáže nakopnout. Rusko jako svět provinčnosti dobrého vkusu („*Oslava výročí. / Nohy vyzáblé na pódiu / obalené úzkou sukni.*“ - „*Mladý kněz, / a s ostříhanou bradou! / Nese se pohoršený šepot / starších dam*“), který ale občas působí i úsměvně, jako bouřka, která se dokáže přehnat („*stará moudrá píseň / praví, / že po dvou týdnech / si to zase sedne, / zase to ztichne*“).

Z Ruska procestujeme textem až do Arménie („*Vy, ruce arménské, / větvoví paměti, / věštěte: / Co bude - nebude?*“). Všude kolem ty teskné oči, žádná kotva, co by tu lidi držela, jen to tiché umírání. Je to ráj na zemi, byť o něm kříže mlčí, blízko se však zdá, že je válka („*- tam se nesmí, / - tam hlídají vojáci, / - tudy se táhne protitankový val*“). Jaká je to vlastně kniha, kterou Rubilina ukázala světu? Má malou metaforičnost, vypráví však souvislý příběh, někdy až básněmi v próze. A ta žalnost, ten smutek, který je ale krásný. Knížka jako zjevení v temnu příběhů, který vypráví spíše politici. Tady zbylo místo na obyčejného

člověka. A tomu patří i království poezie. Ne, není to laciné, psát o těchto místech takto. Snoubí se to s pravdou. Ondřej Hložek

Rubilina, Radka: *Laciná romantika*. Praha (Dauphin), 2017. 80 s.

LADISLAV SOLDÁN OSMDESÁTILETÝ

Říjnové dny, konkrétně ten desátý, přivlály osmou desítku věku literárnímu historikovi, kritikovi a příteli okruhu časopisu *Texty* docentu Ladislavu Soldánovi. Ten je především spojen s vývojem literární vědy na Ústavu bohemistiky a knihovnictví Slezské univerzity v Opavě, kam v roce 1991 nastoupil jako externí pracovník, následně pak na plný úvazek. Soldán se ve své přednáškové činnosti zabýval literaturou od 90. let 19. století do současnosti. Tu současnou navíc nesledoval jen jako pasivní pozorovatel, ale i jako čilý účastník tzv. literárního života. Byl a je našim nejaktivnějším kritikem, což dokazuje jeho tvorba od roku 1976, kdy začal publikovat v různých periodikách (jmenujeme například *Rovnost*, *Svobodné slovo* a další).

Když byla řeč o literárním životě, je nutné připomenout, že se jej Ladislav Soldán aktivně účastní jako publikující autor. Svě básně představuje na různých autorských čteních pod pseudonymem Ladislav Jurkovič, psal také pod jménem Ladislav Selvet. Jeho texty vyšly mimo jiné v polském či srbském překladu. Z tvorby posledních deseti let zmiňme sbírky *A do třetice pleskot vět, Krajiny a zvyklosti spíše místní* či knihu *Zase se slovy aneb Všechno chutí*, která obsahuje texty z let 1959 až 1960 a 2017.

Soldán dlouhá léta působil také jako vědecký pracovník brněnské pobočky Ústavu pro českou literaturu ČSAV, následně pro AV ČR. Vedl celou řadu diplomových prací s primárním zaměřením na literární historii či teorii. Bádal o významných osobnostech literární kritiky (F. X. Šalda, Oldřich Králík aj.), učil v Bělehradě či Bratislavě, věnoval se také práci v kultuře. Byl členem redakční rady revue *Host* a časopisu *Proglas*. Jeho práce neustále nabývá a tak mu závěrem za sebe i za celou redakci přeji ještě mnoho sil a pevné zdraví do dalších let! *Benedictio Domini sit vobiscum.*

Ondřej Hložek

